

NUO VIZUALUMO PRIE IDEOLOGIJOS. TRYS PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ DEKONSTRUKTYVIZMO ARCHITEKTŪRA NEGALĖTŲ BŪTI POSTMODERNIZMO ARCHITEKTŪROS TĘSINIU

Almantas Bružas

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius

almisb@yahoo.com

Šiuolaikinėje menotyroje yra painiavos dėl postmodernizmo laikotarpio meno, kuri dažnai atsiranda ne vien dėl nenusistovėjusių terminų, bet ir dėl susiklosčiusių skirtingų tradicijų atskiruose menotyros ir meno kritikos baruose. Tokių nesusikalbėjimo atvejų pasitaiko ir moksliniuose diskursuose, aptariančiuose *dekonstruktyvizmo architektūrą*. Ne architektūros sričių menotyrininkai, meno apžvalgininkai iš inercijos ar dėl vizualinio panašumo šią šiuolaikinės architektūros kryptį dažnai pavadina ne tiesiog *postmodernia*, bet – *postmodernizmo architektūra*. Tačiau *postmodernizmo architektūros* samprata architektūros teorijoje yra nusistovėjusi ir turi gana aiškiai apibrėžtus bruožus. Remiantis *dekonstruktyvizmo architektūros* teorija bei praktika, straipsnyje aptariami trys vizualiai pastebimi, tačiau labiau ideologiniai šių dviejų šiuolaikinės architektūros kryptių skirtumai, kurie neleidžia dekonstruktyvios stilistikos architektūros darbų priskirti *postmodernizmo architektūrai* bei vadinti šios tęsiniu. Painiavos siūloma išvengti nuosekliau vartojant *postmodernizmo*, *postmodernizmo architektūros* ir *dekonstruktyvizmo architektūros* terminus.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: šiuolaikinė architektūra, postmodernizmas, postmodernizmo architektūra, dekonstruktyvizmo architektūra.

POSTMODERNIZMAS IŠSIKŪPĖ.
PRATĘS DEKONSTRUKTYVIZMAS?

postmodernizmo meno paroda² skatina garsiai prabilti apie šio meno stiliaus ar reiškinių pabaigą³. Tačiau jei

Meno teoretikų ir kultūrologų straipsniai¹ bei visai neseniai surengta pirmoji pasaulyje retrospektyvinė

1 Vienas pirmųjų – kultūros kritikas Alanas Kirbis, prieš 6 metus išspausdinęs esė apie postmodernizmo pabaigą (Alan Kirby, „The Death of Postmodernism and Beyond“, in: *Philosophy Now*, 2006, Nr. 58, p. 34–37).

2 Turima galvoje 2011 m. rugsėjo 24 d. Londono muziejuje V&A atsidariusi pirmoji pasaulyje retrospektyvinė postmodernizmo paroda *Postmodernism: Style and Subversion 1970–1990*.

3 Edvard Docx, „Postmodernism is Dead“, in: *Prospect*, [interaktyvus], 2011, Nr. 185 [žiūrėta 2011-09-05], <http://www.prospectmagazine.co.uk/2011/07/postmodernism-is-dead-va-exhibition-age-of-authenticism/>.

FROM VISUALS TO IDEOLOGY. THREE REASONS WHY DECONSTRUCTIVIST ARCHITECTURE COULD NOT BE AN EXTENSION OF POSTMODERN ARCHITECTURE

Almantas Bružas

KEYWORDS: contemporary architecture, postmodernism, postmodern architecture, deconstructivist architecture.

SUMMARY

Lately, the death of *postmodern style* in art is heard of more and more often. The question of whether the recently prevailing *deconstructivist architecture* could be considered an extension of *postmodern architecture* is often raised in the research discourse on architecture. Among the main features that are considered to be *postmodern architecture* are: quoting historical styles and eclecticism, ornaments and decorativism, ironic and a playful authors' relationship to the architectural forms. However, the creators of *deconstructivist architecture* usually avoid these components.

Creators of *deconstructivist architecture* do not quote historical architectural styles or their elements and they don't strive to restore traditional architectural forms. They don't try to fake the history of architecture, and they employ archetypical forms only in an indirect way – by contradicting them. In the work of *deconstructivist architecture* the time of construction is easily identifiable and *Zeitgeist* ideology is usually evident. Deconstructive creators are more likely to employ the idea of *spectrality*, when the signs of the time are preserved in the historical land plot.

Architects of deconstructivism don't particularly use simple geometric forms or ornaments. These forms are included into architecture only in a deconstructed and deformed manner using repetition, detachment, displacement, insertion and division principles. Complex irregular geometric forms that in some way substitute the ornament and decorativism of *postmodern architecture* prevail in this architectural trend.

For architects striving for the *deconstructivism* ideology the ironic relation to their work is also contrary. Their work often creates architectural drama or even a sense of physical danger for the viewers.

From the theory, and from practice, it is evident that the principles of creating *deconstructivist architecture* do not match some of the main principles of creating *postmodern architecture*. Though these two contemporary architectural trends have some unquestionable similarities, they should not be confused due to their main ideological differences. *Deconstructivist architecture* should be considered one of the trends of postmodernism, and thus related to *postmodern architecture*.